

Andrej Černe⁺

PROMETNOGEOGRAFSKI POLOŽAJ KRAJEV V KS ČRNA

Prometnogeografski položaj krajev - naselij, vasi in posameznih kmetij smo določili na osnovi analize tipologije cestnega omrežja v KS Črna. Namen opredeljevanja prometnega položaja krajev je bil v vrednotenju relativne lokacije krajev z vidika njihove medsebojne prometne povezanosti in prometne dostopnosti. Vrednotenje lokacij posameznih krajev s prometnogeografskega vidika pa je ena izmed osnov za določevanje najprimernejše lokacije proizvodnih celic v KS Črna.

Upoštevali smo naslednjih devetindvajset (29) krajev: Zadnji travnik, Potočnik, Repija, Lesjak, Mežnar, Lipold, Kumer, Šumel, Janžek, Boštel, Fink, Šmelc, Končnik, Skrubi, Podpeca, Pristava, Mlinar, Jež, Lah, Črna, Žerjav, Rezman, "križišče", Silvester, Kovač, Dretnik, Hober, Pik in Sv. Magdalena.

Na osnovi topološkega grafikona cestnega omrežja smo določili medsebojno cestno povezanost posameznih krajev ter njihovo medsebojno prometno dostopnost v obstoječem cestnem omrežju v KS Črna. Pri cestnih povezavah med kraji smo upoštevali samo obstoječe cestne povezave in njihovo dolžino v KM, ne glede na kvaliteto oziroma kategorizacijo cestnega omrežja.

Po stopnji medsebojne cestne povezanosti krajev uvrščamo cestno omrežje v KS Črna med tako imenovana razvejana ali preprosta omrežja (beta indeks je manjši kot 1, ciklomatsko število je enako 0). Omrežje ima značilno longitudinalno obliko (izoblikovanost površja), ki se razteza od Zadnjega travnika do Črne ter od tu z odcepom proti Žerjavu in

⁺ Mag., univ. asis., Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza Edvarda Kardelja, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12

na jugovzhodu proti Javorjem in Ludranskemu vrhu. Vseh devetindvajset krajev v KS Črna bi bilo povezanih v "optimalno cestno omrežje" šele takrat, ko bi jih med seboj povezali z enainosemdesetimi (81) prometnicami (maksimalno možno število vezi je 81). Tako pa so kraji povezani med seboj samo z osemindvajsetimi prometnicami oziroma samo s 34,8% tistih prometnic, ki bi kraje v KS Črna optimalno medsebojno povezovala. To seveda ne pomeni, da je tako cestno omrežje že tudi ne-učinkovito.

Prometno dosegljivost (dostopnost) posameznih krajev v KS Črna smo določili z matriko najkrajših cestnih povezav. S številom cestnih povezav smo določili prometnogeografski položaj posameznih krajev.

Glede na število prometnih zvez, ki jih moramo prepotovati, da bi dosegli najoddaljenejši kraj v KS Črna, ima v primerjavi z ostalimi kraji relativno najugodnejšo lokacijo (osrednjo lego) Šmelc. Za doseglo najoddaljenjšega kraja v cestnem omrežju potrebujemo iz Šmelca samo šest (6) cestnih povezav. Iz vseh ostalih krajev v KS Črna je število cestnih povezav za doseglo najoddaljenjših krajev večja. Stopnja cestne dosegljivosti posameznih krajev je na osnovi števila cestnih povezav naslednja:

Kraji	Število cestnih povezav
Šmelc	6
Boštrel, Končnik, Skrubi	7
Šumel, Fink, Podpeca, Pristava	8
Lipold, Janžek, Mlinar, Črna	9
Lesjak, Kumer, Jež, Lah, Žerjav, Rezman	10
Potočnik, Mežnar, "križišče", Dretnik, Zadnji travnik, Repija, Silvester, Kovač	11
Hober, Pik, Sv. Magdalena	12

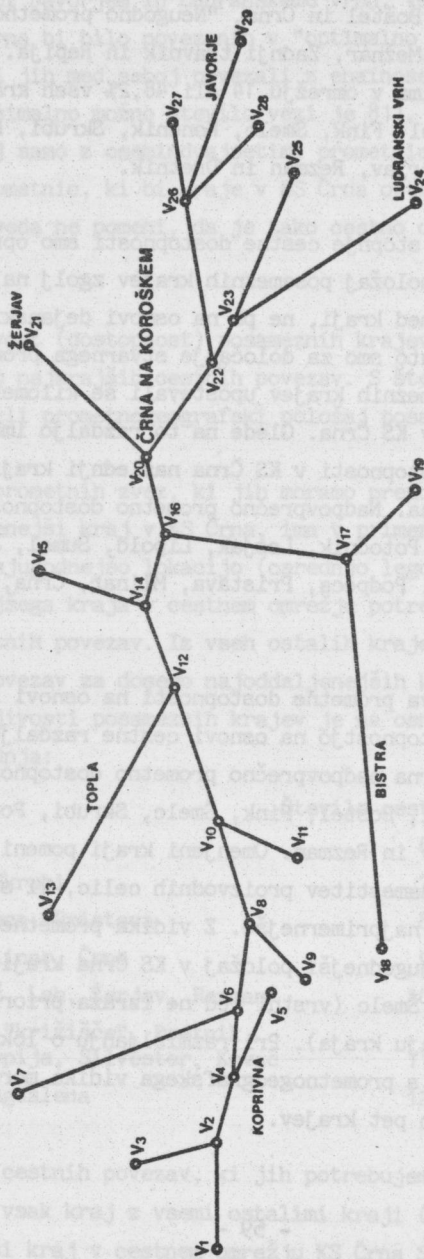
Na osnovi števila cestnih povezav, ki jih potrebujemo, da povežemo po najkrajši poti vsak kraj z vsemi ostalimi kraji (Shimbelov indeks), je najdosegljivejši kraj v cestnem omrežju KS Črna Skrubi, slede pa

mu Pristava, Šmelc, Boštel in Črna. "Neugodno prometno dostopnost" pa imajo: Potočnik, Mežnar, Zadnji travnik in Repija. "Nadpovprečno cestno dostopnost" ima v omrežju 14 ali 48,2% vseh krajev v KS Črna: Lipold, Šumel, Boštel, Fink, Šmelc, Končnik, Skrubi, Podpeca, Pristava, Mlinar, Črna, Žerjav, Rezman in Dretnik.

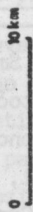
Z dosednjimi merili stopnje cestne dostopnosti smo opredeljevali prometnogeografski položaj posameznih krajev zgolj na osnovi števila cestnih povezav med kraji, ne pa na osnovi dejanskih cestnih razdalj med naselji. Zato smo za določanje stvarnega prometnogeografskega položaja posameznih krajev upoštevali še kilometrsko cestno razdaljo med kraji v KS Črna. Glede na to razdaljo imajo najvišjo stopnjo prometne dostopnosti v KS Črna naslednji kraji: Pristava, Šmelc, Boštel in Črna. Nadpovprečno prometno dostopnost po tem kriteriju imajo kraji: Potočnik, Lesjak, Lipold, Šumel, Janžek, Boštel, Fink, Šmelc, Skrubi, Podpeca, Pristava, Mlinar, Črna, Žerjav, Rezman in "križišče".

Medsebojna primerjava prometne dostopnosti na osnovi števila cestnih zvez s prometno dostopnostjo na osnovi cestne razdalje med kraji kaže, da imajo v KS Črna nadpovprečno prometno dostopnost naslednji kraji: Lipold, Šumel, Boštel, Fink, Šmelc, Skrubi, Podpeca, Pristava, Mlinar, Črna, Žerjav in Rezman. Omenjeni kraji pomenijo tiste potencialne lokacije za namestitev proizvodnih celic, ki so s prometnogeografskega vidika najprimernejše. Z vidika prometne dostopnosti imajo brez dvoma najugodnejši položaj v KS Črna kraji: Boštel, Črna, Pristava, Skrubi in Šmelc (vrstni red ne izraža prioritete v prometnogeografskem položaju kraja). Pri razmišljanju o lokaciji proizvodnih celic v KS Črna s prometnogeografskega vidika moramo vsekakor upoštevati omenjenih pet krajev.

TOPOLOŠKI GRAFIKON CESTNEGA OMREŽJA V KS ČRNA NA KOROŠKEM

● VOZLIŠČE

FF-Odd. za geografijo III-1985 #K

MAG. A. ČERNE : PROMETNO-GEOGRAFSKI POLOŽAJ NASELJI
V K.S. ČRNA NA KOROŠKEM